

te breken of tot afbraak te verkopen, te vervoeren of buiten ons district te laten vervoeren, direkt of indirekt op 'pene' (d.i. boete) van honderd Carolus guldens ten behoeve van de officier en van het dorp, te betalen door degene die dit zou doen, tenzij hij met goedvinden van dit Gerecht plechtig belooft dat hij in de plaats van het af te breken huis, weer een ander in ons dorp zal 'optimmeren' of laten maken.

En opdat niemand in de toekomst hiervan onwetendheid zal kunnen voorwenden, wordt opdracht gegeven dat dit besluit in ons dorp en in Eemnes-Buitendijk op de gebruikelijke wijze zal worden gepubliceerd en aangeplakt.

Aldus gedaan en aangenomen te Eemnes-Binnendijk bij ons ondertekend op heden de 27ste Maart anno 1681.'

Het besluit werd ondertekend door:

P. Michelet, de Stadhouder-, Jan Janz.- buurmeester-, Teunis Hendricksen, Gerrit Pietersen Sijn, Gerrit Teunis en de secretaris Maes.

Honderd gulden boete was toen een heel kapitaal!!! Of met de huizen ook de bewoners uit het dorp verdwenen is uit het bovenstaande niet op te maken.

Om dat te onderzoeken zouden de bewonerslijsten en de verschuldigde huisgelden uit die jaren vergeleken moeten worden.

Wie werpt zich op deze klus?

Bertie van Wijk.

Bron: Oud Archief Eemnes, nr. 32 blz.51-51.
met dank aan ons lid W.Gommers die het oude schrift 'vertaald' heeft.

Toevalstreffer: een geëmigreerde dominee.

Toen ik onlangs bij de 'nieuwe aanwinsten' in de bibliotheek van Eemnes stond te kijken, viel mijn oog op een klein boekje. Een Urker onderwijzer, die naar Zuid-Afrika was gegaan, had in vele brieven zijn voorlopig nog in Holland blijvende vrouw en kinderen van zijn belevenissen verhaald. Meester Jan Hooegeveens brieven werden onder de titel 'Lieve vrouw en kinders' bij Bosch en Keunig te Baarn uitgegeven (1983).

Ik was geïnteresseerd en leende het boekje. Toen ik het thuis aan het lezen was, kwam ik opeens de naam van Ds. Beyer tegen. Hoogeveen schreef op 14 september 1898:

'Den 23-sten October zal ds. Beier van Eemnes binnen prov. Utrecht op Zeerust zijn intrede doen, daar hoop ik bij tegenwoordig te zijn.' En op 15 oktober schreef hij: 'Thans zal ik maar eens een grooten brief opmaken; want ik weet niet of ik de volgende week kan schrijven; alsdan hoop ik mijne huisgenooten naar Zeerust te gaan ten einde den nieuwen Predikant Beyer te hooren. Zaterdagmorgen om 10 uur zal hij bevestigd worden door ds. J. v. Belkum: 's namiddags om 3 uur intreepreek en bevestiging van nieuwe lidmaten. Zondag daaropvolgende avondmaal en 's namiddags kinderdoop. Er is dus veel te doen en er zullen bij die gelegenheid heel wat mensen op Zeerust zijn'. Zijn ervaringen met ds. Beyer schreef hij op 31 oktober!'De nieuwe predikant is een aardig mensch; hij kende nog al vele menschen uit Zwartsluis, omdat hij vroeger te Ysselmuiden is geweest. Het is hen er tegen gevallen en zijne echtgenootte klaagde al steen en been. Op verzoek van predik. van Belkum hebben de Hollandsche onderwijzers haar moed ingesproken en beloofd zoo dikwijls we op Zeerust kwamen haar te bezoeken.' Verder vertelde Hoogeveen, dat de intrededag wel op een kermis leek door al die drukte en door de draaimolen, die er voor het eerst was opgesteld. Hij klaagde: 'Jongelui die 's middags aangenomen waren, zaten 's avonds lustig te draaien.' Op 4 november berichtte hij weer over dominees lief en leed: 'Predikant Beyer heeft deze week zijn goed ontvangen; moest van Kaapstad naar Mafeking 84 pond dus over de 1000 gld. vracht betalen.' En in de brief van 10 december; 'Verder zit ge op eene boerenplaats als het ware in de gevangenis, er staan vier à vijfhuizen bij elkander dat is allrs. De vrouw van de predikant Beyer schreit zich dood zoo is het die tegengevallen.' Hiermee stopt Jan Hoogeveen zijn berichtgeving over de Eemnesser predikant en zijn vrouw, omdat hij elders een betrekking aanvaardde en hen uit het oog verloor. Wie was eigenlijk deze dominee Beyer? Wat vinden we over hem in het Eemnesser kerkarchief terug? Daarvoor raadpleegde ik allereerst het archief van de Hervormde gemeente van Eemnes-Binnen. Ik vond als 28e predikant na de reformatie vermeldt: 'J. Beyer, beroepen van

Maartensdijk 6 augustus 1893; vertrokken naar Marie Lichtenberg (Zuid-Afrika) 5 september 1898.'

Verdere aantekeningen over deze dominee waren schaars. Zijn aanstelling in de gemeente verliep niet helemaal zonder moeilijkheden; dat stond nog wel uitvoerig vermeijd. Hoe kwam dat eigenlijk?

Nadat ds. S. Verhoef op 24 april 1892 afscheid van de gemeente had genomen en vertrokken was naar Noordwijk-Binnen, was de Kerkeraad voortvarend te werk gegaan op zoek naar een nieuwe predikant. De keus viel uiteindelijk op ds. Beyer te Maartensdijk, op wie een beroep werd uitgebracht. Deze aanvaardde het, maar omdat ambachtsheer mr. A. van Naamen het historische recht van aggregatie (toestemming) bezat, moest aller-eerst diens goedkeuring verkregen worden. Op 24 april 1893 schreef men hem een brief. Tot grote verontrusting van de leden van de Kerkeraad bleef antwoord uit. Verschillende leden wilden al het Classicaal bestuur te Amersfoort raadplegen over te nemen stappen. De consulent (waarnemend dominee) raadde echter aan te wachten, omdat het best wel eens kon zijn, dat dhr. Van Naamen op reis was in het buitenland.

Zij veronderstelling was inderdaad juist. Op 14 mei arriveerde een brief met verontschuldigen van de ambachtsheer. Hij had het Eemnesser schrijven pas op 10 mei in Bellagio aan het Comomeer in Italië ontvangen en per kerende post zijn toestemming verzonden.

Ds. Beyer werd aangesteld en deed zijn intrede. Zijn jaartractement voor 's lands rekening bedroeg f 700,-- aangevuld met een vrijwillige bijdrage van de gemeenteleden. Bovendien had hij vrij wonen, was hij vrij van alle belastingen (uitgezonderd dat op paarden en rijtuigen) en werd hij ter vervulling van predikbeurten in de ring (vervanging wegens vacatures in de omringende gemeenten) gratis gereden.

De intrede vond plaats op 6 augustus 1893. Over zijn 5 ambtsjaren binnen de gemeente was niets opmerkelijks in de notulenboeken van Kerkeraad en Kerkevoogden te vinden. Zelfs zijn vertrek naar Zuid-Afrika kon ik alleen terugvinden in de officiële lijst van predikanten.

Jan Out.